

Изискването булката да е девствена все още се спазва много стриктно в ромската общност в България. По-често отклонения от тази традиционна норма наблюдавахме сред респондентите, представящи се като българи, власи или турци. За останалите обаче тя е ненакърнима. Обикновено циганите с гордост заявяват: “Нашите момичета не са развалени като българките. Нашите не скитат.” Във “Факултета” в София се хвалеха: “Виж, няма при нас случаи на нечестни булки. Ето, миналата година се ожени една “стара мома” на 30 години и тя беше честна!”

На много места из страната ни разказваха различни случаи на “опозоряване” и жестоко наказание на “нечестната мома”. При групите, в които традиционно булката се “откупва”, обикновено я изгонват и публично я опозоряват, ако не е девствена, а родителите ѝ връщат парите за “откупа”. При йерлиите връщането ѝ в дома на родителите понякога се предхожда от жесток бой. В редките случаи, когато все пак се стигне до брак след установяването на такава тежка простъпка, младата булка е принудена да премине през поредица от унижителни и “очистващи” ритуали: “да яде люти чушки”, “да изпие чаша ракия, в която свекървата сипва шепа пепел” и т.н. Задължително времетраенето на сватбата рязко се съкращава - само един ден, не се канят музиканти и не се събират гости “на блага ракия”. И двете семейства се чувстват опозорени. При всеки повод свекървата ѝ натяква, че са я прибрали по милост. Съпругата е изложена по-често на домашно насилие. В резултат на всичко това, бракът обикновено се оказва нетраен, но вината се приписва изцяло на “съгрешилата” жена.

Докато сред етническите българи традиционният брачен модел, типичен за доиндустриалното общество и характеризиращ се с ранни и универсални бракове, вече се преодолява, за циганите той продължава да е типичен.

Основната част от браковете при българите се сключват между 20-24 години за жените и между 24-30 години при мъжете. При ромите те са изместени в интервала между 15-20 години (27). Резултатите от изследването “Циганите в преходния период” потвърдиха хипотезата, че регистрираните при преброяването 784 брака на деца под 15-годишна възраст са съсредоточени главно сред тези, които околното население възприема като роми, независимо от тяхната самоидентификация.

По данни от настоящото изследване 40% от циганите са сключили брак до 16-годишна възраст, независимо от това, че не са го регистрирали